

Români din toate țările, uniți-vă în cuget și simțiri !
Anno/Anul XIX. N. 220. Ottobre/Octombrie 1990

EUROPA SI NEAMUL ROMANESC

FOAIA MISCARII ROMÂNE PENTRU UNITATEA EUROPEI

Mensile. Spedizione abb. postale Gruppo III 70% - 00187 Roma, Foro Traiano 1/A, Tel.(06)679.77.85

După epoca supra-puterilor Europa viitorului

C. MICHAEL-TITUS

Timp de câteva decenii lumea întregă a trăit sub coordonatele relațiilor dintre cele două supra-puteri mondiale: Statele Unite și Uniunea Sovietică. Tensiunea acestor relații sau atenuarea a influențat starea generală politică și socială a celor mai multe țări din lume, dar mai ales din Europa. Cu sau fără voia lor, sau fără nici un fel de consimțământ, țările din Europa au simțit presiunea acestor relații. A venit apoi *perestroika* și situația a început să evolueze încet către realitate, această realitate din totdeauna: Statele Unite și Uniunea Sovietică au fost făcute supra-puteri mondiale de către o moștenire de bază care este aceea a tiraniei și a opresiunii contra speranței de libertate. Nazismul, după ce a strivit aproape întreaga Europă, a fost în cele din urmă distrus numai grație prezenței Statelor Unite alături de Aliați. Distrugerea nazismului a prilejuit însă întronizarea opresiunii staliniste în Europa Centrală și de Est. Era de așteptat ca Statele Unite să continue să fie garantul sau cel puțin speranța unei eliberări finale. De

acest lucru mentalitatea politică națională americană a fost pătrunsă și a devenit astfel conștientă de rolul care îi era rezervat în lume. Statele Unite ar trebui să-și dea și să-și însușească toate mijloacele și toate atitudinile unei supra-puteri.

De cealaltă parte, Uniunea Sovietică stalinistă, care suferise atât de mult, avea nevoie nu numai de vindecarea rănilor adânci ale războiului, dar mai ales de vindecarea acelei umiliri aduse de ocupația nazistă unei mândrii naționale și doctrine. De aceea, pacea a adus nu numai prezența stalinismului și a trupelor sovietice în Europa, dar și o mobilizare totală a tuturor resurselor umane și materiale sovietice pentru crearea și afirmarea unei supra-puteri. Era singura formă care putea să aline acele răni aduse națiunii și doctrinei. În acest sens, succesul a fost total: economia centralizată, dogmatică și, de fapt, anchilozată, a putut crea această supra-putere pe plan militar, abandonând aproape total nevoile imediate și mai puțin imediate ale individului, familiei și națiunii.

Neavând nici dezvoltarea economică și nici sistemul Statelor Unite, Uniunea Sovietică a plătit cu acest enorm preț poziția de supra-putere mondială.

În Europa, toți știm cum a fost viața în termenii «războiului rece», ai «doctrinei Brejnev» și în condițiile create de prezența armatei sovietice în Estul Europei, până în inima continentului. Toți știm că dacă a fost așa, nu este mai puțin adevărat că, trecând anii, în anumite părți ale Occidentului se simte oboseala de a avea mereu forțe militare americane și de a vedea cum o anumită influență de sub-cultură se strecoară în viața de toate zilele. Se ajunsese, la un moment dat, chiar la gluma curentă după care Americanii erau «Rușii Occidentului». Totuși, într-un fel de înțelepciune, de voie sau de nevoie acceptată, s-a înțeles că, grație prezenței acestor «Ruși», eram scutiți de surpriza de a vedea coloanele adevăraților Ruși atingând Parisul în 24 de ore.

Perestroika a venit fără milă pentru cele șase milioane de privilegiați ai regimului sovietic, ca să deschidă, dacă nu porțile, cel puțin ferestrele, către realitate. De câțiva ani suntem martori ai spasmelor de revenire a Uniunii Sovietice la realitate, la conștiința propriilor ei dimensiuni și la sfârșitul miraculoasei stări de supra-putere mondială. Tot ce se poate spera este că această renaștere în adevărată dimensiune nu se va face cu prețul unor suferințe prea mari pentru popoarele implicate și fără reverberație directă în afara universului sovietic.

Statele Unite au în fața lor accentuarea continuă a unității Comunității Europene și traducerea acestei unități în starea de mare putere, în toate sensurile. Foarte curând Comunitatea Europeană va fi singura dar suficienta garanție de securitate și prosperitate a întregului continent, cu efectele mondiale inevitabile. Pe acest plan există Japonia și în curse de devenire alte țări în Asia, care formează o lume economică puternică și cu influențe importante în evoluția economică a multor țări. Suntem deci în fața condițiilor

care determină revenirea Statelor Unite la dimensiunea mondială normală, fapt care liberează întreaga omenire de ipoteca inevitabilă pusă de existența a două supra-puteri pe viața țărilor și popoarelor din întreaga lume.

În fața acestor noi trăsături mondiale politice, țările care abia au revenit la lumina europeană în Estul continentului se văd nevoite de a considera libertatea lor în termeni cu totul moderni și dinamici, pentru a putea corespunde condițiilor create de noile trăsături ale politicii mondiale. În realitate, o modificare a formelor interne și externe politice se impune tuturor țărilor din Europa, dar pentru cele din Est ar fi o eroare foarte gravă dacă revenirea la libertate s-ar face în termenii democrației clasice practicate în Europa, o Europă care are ea însăși nevoie să se schimbe. Țările est-europene au nevoie de o politică internă și externă bine adecvată condițiilor lor specifice, dar, pe cât se poate, îndepărată de clișeele democrației secolului trecut, încă practicate în Europa, împiedicată să evolueze de către existența supra-puterilor mondiale. Această nouă atitudine implică, printre altele, recunoașterea unor realități istorice, confirmarea unor frontiere și teritorii din prezent, fără a se reduce în discuție vechile rivalități naționale sau de natură locală. Gestul făcut de Germania pe calea reunificării, care recunoaște o anumită situație frontalieră în legătură cu Polonia, este un exemplu demn de a inspira și alte țări. În același timp, sistemul de educație ar trebui să ducă, treptat, către dispariția patriotismului cocardier, a xenofobiei și a antisemitismului din mintea și atitudinea noilor generații. În Europa de azi și mai ales în cea de mâine, Europa secolului ce vine, va fi din ce în ce mai puțin important unde vor fi trasate frontierele statelor membre și cine exact va locui sau va putea locui în limita frontierelor. Colectivitățile etnice, oriunde ar fi ele, în limita unor frontiere naționale sau în aceea a mai multor frontiere statale, vor fi libere să se dezvolte, să-și cultive limba și tradiția și vor contribui, în același timp, la

îmbogățirea mijloacelor morale și intelectuale ale statului unde vor trăi.

În acest sens, Europa revizionismului de orice natură, Europa naționalistă în sensul strâmt și violent, Europa conflictelor mici sau mari, frontaliere sau etnice, este moartă. În lumina celor ce se pregătesc astăzi în Europa, în condițiile create de dispariția supra-puterilor mondiale și a divizării Europei în Est și Vest, în liberă sau încătușată, omul european va trăi liber, iar statul său nu va mai fi decât unitatea administrativă care va îndeplini datoriile sale sociale față de cetățeni.

În locul statului autoritar, chiar când se proclamă democratic, se va ajunge la statul matern, care se îngrijește de viața cetățenilor săi cu solicitudine și nu slogane demoagice. Țările est-europene ar câștiga mult dacă ar păși direct în acest univers nou decât să copieze sau să reînvieze clișee existente dar muribunde. Birocrația, chiar democratică, a făcut din Stat o autoritate care a cerut formulare umplute corect, cereri formale pentru orice aspirație la un drept sau la mai bine. Un astfel de stat a exercitat autoritatea

spunând «da» sau «nu», în funcție de propriile lui concepții birocratice, născute și hrănite în mintea funcționarilor, niciodată și nicăieri aleși de popor. Către sfârșitul acestui secol, când supra-puterile nu mai determină viața noastră, a venit momentul să se conceapă un stat care să se îngrijească de cetățenii săi cu solitudinea unei mame, care se dedică bunăstării fiilor ei, fără preferință. Statul nou, statul democrației moderne trebuie să fie util și bun cu cetățenii lui, fără să mai spună «nu» sau «da» după concepția funcționarului anonim dar puternic.

În această Europă a viitorului, omul oricare ar fi el, va învăța să trăiască, va învăța viața și nu moartea pe câmpul de luptă. Omul zilelor noastre nu va mai accepta valorile la care cel din trecut era obligat să adere; el va voi să trăiască libertatea în viața de toate zilele și nu în Constituții și proclamații solemne. Țările din Estul Europei s-au întors la lumina libertății privind pe fereastra viitorului către Europa care nu va mai fi împărțită în tabere determinate de influența a două supra-puteri mondiale. ●

Românii la Congresele Mondiale pentru studiul Europei Răsăritene

Dr. VIOREL ROMAN

Din sociologie cunoaștem că membrii societăților «închise» - pe vapor, în avion, în internat, cazarmă, societate comunistă sau închisoare - dezvoltă, după o lungă perioadă de astfel de conviețuire, un comportament cu totul diferit de al celor care trăiesc în libertate și au nevoie, la ieșirea din captivitate, de un timp de acomodare. Din această cauză unii judecători refuză chiar să ia în considerare depozițiile luate celor din societățile «închise», indiferent de natura lor.

Același lucru s-a întâmplat și cu contribuția Românilor în științele sociale, de la război până la revoluția din 1989. Participarea Românilor la astfel de congrese sau manifestații științifice internaționale a fost redusă la minim, sau când s-a avut de-a face cu prezențe românești, toate erau oficiale, și neîncrederea ce se manifesta era greu de disimulat. Cei din afară se îndoiau de probitatea celor dinlăuntru, iar cei dinlăuntru se îndoiau că cei din afară înțeleg ce se întâmplă înlăuntru ș.a.m.d.

S-a creat astfel un cerc vicios care corespundea unui model de comportament bine cunoscut și foarte stabil. Să urmărim însă concret prezența Românilor la o manifestare științifică mondială din domeniul științelor sociale. Din cinci în cinci ani are loc un Congres mondial pentru studierea problemelor Uniunii Sovietice și a țărilor Europei Răsăritene, la care se întâlnesc cercetători din toată lumea. Obiectul de cercetare este - sau mai bine spus: era - comunismul, teoretic și practic, dictatura și efectele ei.

La origine, problemele acestei regiuni geografice erau studiate de Germani în așa numita «Ostkunde», ceea ce înseamnă «informații despre Răsăritul Europei». Erau informații necesare expansiunii germane, comercianților și oamenilor de afaceri. După pierderea celui de al doilea război mondial de către Hitler, Rusia lui Stalin a ajuns supra-putere, reușind să-și extindă sfera de influență până în Europa Centrală, unde staționau trupe rusești.

Singura putere mondială care putea face un echilibru militar, economic și ideologic în Europa și în lume acestei noi supra-puteri comuniste a fost, imediat după război, S.U.A. Astfel s-a ajuns la o împărțire a mapamondului, simplă și pe înțelesul tuturor: capitalism - comunism; lumea liberă a capitalului - lumea dictaturii proletariatului, a totalitarismului; Anglo-Americanii de o parte și Rușii de alta.

Această împărțire politică rudimentară a avut un reflex și în știință. La Moscova și în celelalte țări comuniste existau institute de cercetare a lumii capitaliste pe baza doctrinei marxist-leniniste. În țările capitaliste s-au înființat institute pentru studiul Uniunii Sovietice și a celorlalte țări răsăritene, a comunismului în general, în care de regulă emigranții analizează racilele dictaturii și a izolării.

Aceste institute de cercetări din Occident, din lumea liberă sunt organizate în mari organizații naționale care, la rândul lor, cooperează pe plan internațional. Forma cea mai vizibilă a acestei structuri organizatorice sunt congresele mondiale, la care participau și bibliotecari, librari și presa.

În timpul războiului rece, fiecare supra-putere credea că deține adevărul absolut. Orice îndoială, de o parte sau de alta, era pedepsită prompt. O colaborare între Est și Vest echivala cu trădarea. În timpul destinderii, în anii '70, iluziile și neîncrederea dominau, dar a început totuși un dialog promițător. Astăzi trăim într-o lume realistă, pragmatică, fără iluzii. Conflictul majore ale lumii s-au schimbat de la Est-Vest la Nord-Sud. O apropiere Est-Vest împotriva Sudului nu mai poate fi oprită și ea începe să dea roade pe toate planurile, chiar și pe cel științific.

Despre Congresele mondiale din 1980, 1985 și 1990, despre ultima fază a schimbării fundamentale a relațiilor internaționale și a obiectului de studiu al așa-zisei științe despre Uniunea Sovietică și țările est-europene, și mai ales despre Români și problemele lor, ne vom referi pe scurt în continuare.

La Congresul al doilea, care s-a ținut la Garmisch-Partenkirchen, în 1980, în Republica

Federală Germania, după un debut incert, surprizele de tot felul au demonstrat utilitatea și necesitatea acestei manifestații. Mii de participanți, din zeci de țări, într-o singură săptămână, au prezentat cercetările lor de ani de zile. Era imposibil de a le urmări pe toate, fiecare participant citind grăbit, la începutul congresului, un program cât o carte, și căutând temele de interes, sau prezentând pe scurt un rezumat al comunicării din domeniul său de cercetare.

Singura dată când majoritatea participanților iau parte împreună la manifestare este, fără îndoială, deschiderea festivă și banchetul comun. La Garmisch, cuvântul de deschidere l-a ținut Hans Dieter Genscher, ministrul de externe vest-german. Destinderea dintre blocurile militare devenise la ordinea zilei. În Polonia, mișcarea sindicală «Solidaritatea» demonstrează că Răsăritul Europei este în mișcare.

Limbile oficiale ale congreselor sunt engleza, germana, franceza și rusa. La Garmisch toată lumea a vorbit engleza, rar se vorbea rusește și mai deloc germana sau franceza, spre surpriza Germanilor sau a Europeanilor. Marea majoritate a participanților era din spațiul anglo-american. Israelul era bine reprezentat de foști emigranți din Uniunea Sovietică și din țările din Europa de Răsărit. Ușor de recunoscut erau micile grupuri de cercetători din Japonia, India sau Egipt. Specialitatea germană «Ostkunde» devenise vizibil o preocupare mondială.

Participanți din România sau din țări din Răsăritul Europei nu au venit, așa că «lupta de idei» se dădea mai ales între emigranții din diferite țări apusene. Românii, cu excepția unor Români din Balcani, aveau la vremea aceea o puternică emigrație evreiască, germană, maghiară și a vechii elite românești, care luptau hotărât împotriva comunismului și a opririlor de toate felurile. Cu toată destinderea, ideologia războiului rece era încă platforma cea mai des utilizată.

Problemele «majore» despre România erau legate de asuprirea dictaturii proletariatului, dar mai ales a minorității maghiare și evreiești. Grupul celor interesați era mic. Cel mai prominent participant era, fără îndoială, influentul intelectual evreu Noel Bernard, decedat între timp, fostul director și columnist al emisiunii române de la Europa Liberă. Problemele mari erau axate pe evoluția comunismului din Polonia și a gherontocrației rusești. De asta va depinde și viitorul României, era părerea generală.

Congresul al treilea s-a ținut la Washington, în 1985, într-un hotel imens cât o localitate. După peisajul rural de la Garmisch, atmosfera din metropola americană sugera că problemele comunismului și ale țărilor din Răsăritul Europei au ajuns în centrul preocupărilor capitalelor mondiale. Ministrul de externe al Statelor Unite de atunci, George P. Schultz, a adresat un mesaj participanților. Situația din Orientul Mijlociu a făcut ca numărul Israelienilor să scadă, iar expansiunea economică din Orientul îndepărtat făcea ca prezența japoneză să fie și mai ușor de remarcat, chiar și în problemele românești. Intelectualii ruși emigrați, mai ales din S.U.A., dominau scena. Punctul central al Congresului l-a constituit schimbarea din Uniunea Sovietică și perspectivele ei. Din România a venit, în mod particular, prof. Alexandru Zub de la Institutul de Istorie «A. Xenopol» din Iași. Comunicările despre România erau o continuare a discursului de la Congresul precedent - istoria modernă, anii '30 și trecerea la comunism. Despre cartea din România a vorbit un cercetător din Canada. Nimic nou, în afară de confortul american și distanța enormă de țară.

La al patrulea congres, care a avut loc în luna iulie 1990, la Harrogate din Anglia de Nord, în cuvântul de deschidere Zbigniew Bujak, membru de frunte al mișcării poloneze «Solidaritatea», a descris și analizat ascensiunea și degradarea acestei mișcări. Lupta împotriva comunismului a dus la unirea celor mai diferite forțe politice din țară, de la catolici

până la extremiști, până când degradarea comunismului a dus la prăbușirea «Solidarității» și la apariția unui nou spectru politic, cu noi conflicte și tendințe, care, în lupta împotriva comunismului, nu erau identificabile.

Acest leitmotiv al urmărilor prăbușirii comunismului în Uniunea Sovietică și în celelalte țări est-europene și a apariției noilor conflicte de clasă, naționale și religioase - a devenit evident în sălile de conferințe și pe culcușurile Congresului. De fapt, participanții trebuiau să recunoască dispariția obiectului studiului lor, ideologia și practica dictatorială a proletariatului comunist și să și-l redefinească: conflicte noi, de toate felurile și în toată regiunea.

Această schimbare a avut totuși loc, neoficial și faptul că viitorul Congres va avea loc într-o capitală a fostului imperiu sovietic sau lagăr comunist ilustrează un progres aproape imposibil de intuit în urmă cu zece ani. Tema, ca și orașul în care va avea loc nu sunt stabilite încă. Va fi cu siguranță o continuare a tradițiilor germane «Ostkunde», punând accentul nu pe subminarea unei ideologii, ci pe descrierea și analiza unor realități străine Occidentului.

Prezența Anglo-Americanilor a fost și de data aceasta dominantă. Numărul Israelienilor, Indienilor, Japonezilor și Egiptenilor a scăzut însă îngrijorător. Îmbucurătoare a fost prezența est-europenilor din fostul lagăr. Ajutați cu burse de participare, de data aceasta au venit cercetători și studenți tineri din București, Cluj și Iași, schimbând în mod favorabil componența și atmosfera în care se discută despre România.

Secția care a atras cel mai mare număr de cercetători din România, dar și din alte țări a fost cea dedicată «Istoricului Nicolae Iorga», la cincizeci de ani de la moarte. Au prezentat comunicări John C. Campbell din Boston, care l-a cunoscut personal pe Iorga, Nicholas Nagy-Talavera din California, care a scris o biografie a istoricului român, și Cornelia Bodea din București. Concluziile le-a sintetizat Radu Florescu din Boston. Pentru mine a fost o mare cinste de a fi președintele acestei secții comemorative.

Comunicarea de la secția despre paternalism în Estul Europei, «Old wine in new bottles: Nicolae Ceaușescu» a lui Fischer-Galati de la Universitatea din Colorado, nu a fost ținută, marcând poate astfel ruptura cu trecutul. Titlul comunicărilor fiind anunțate de regulă cu doi ani înaintea, referatul fusese comunicat atunci când Ceaușescu mai era în funcție. Astăzi tema și-a pierdut actualitatea, a devenit subiect de istorie. Totuși scurta recenzie din «Abstracts», editată de Raymond Hutchings, la pagina 41, merită prezentată.

De la înființarea Țării Românești și a Moldovei, în evul mediu, paternalismul politic dublat de nepotism a făcut parte dintr-o cultură politică care a ajuns la apogeu sub N. Ceaușescu. «Domnul» și «Doamna» conduceau destinele țării în mod autoritar împotriva dușmanilor din afară, dinlăuntru și a ereticilor de toate felurile. Membrii familiilor lor formau pătura de «slujitori» de încredere. Modelul, mai rafinat, se găsește în epoca fanariotă din secolele XVIII și XIX.

Neo-feudalismul și naționalismul legitimau politica lui Ceaușescu, care se considera o reîncarnare a marilor eroi naționali medievali, ca Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și chiar Vlad Țepeș. Teama de conspirații externe și interne justifica «familia politică extinsă», singura demnă de încrederea părintească și maternă, ei înșiși autodeclarându-se protectori ai intereselor tuturor Românilor.

Au fost «Domnul», «Doamna» și membrii «familiei politice extinse» fanarioți? Cu siguranță că nu. Fanarioții erau orașeni, dragomani la Înalta Poartă, cunosători de limbi și culturi străine. Ceaușeștii și Petreștii se aflau la polul opus, fiind de origine foarte modestă. Cultura și experiența lor interculturală și internațională lipseau cu desăvârșire. Totuși au hotărât soarta țării un sfert de secol.

În acest context, autopsia politică a «domniei» poate a «ultimului fanariot» nu este lip-

sită de interes pentru un public care se vrea în Europa. Subiectul va constitui obiect de studiu încă multă vreme, pentru cele mai diferite discipline.

Congresul din anul 1990 a fost ultimul în care s-a luat în considerare că Românii au fost izolați timp de o jumătate de secol. În 1995 vor trebui să se prezinte ei înșiși, în mod autentic, nu ca până acum. Interesele, convingerile și punctele lor de vedere au fost analizate și propagate, din 1945 până în 1990, de reprezentanții emigrației, ai fostului «oraș parazitar» (ne)românesc interbelic, care nu vorbea, nu simțea și nu gândea românește: un milion de Germani, un milion de Evrei, un milion de Maghiari, dintre care jumătate erau oameni simpli. Pe lângă aceștia se mai afla un milion de Români privilegiați, în special în administrație.

Din punctul de vedere al rolului intelectual, social și economic, această elită veche se aseamăna cu pătura «creolă», pătură suprapusă, de altă origine decât cei exploatați, cum cunoaștem din istoria colonială. Prin limbă, cultură și religie, creolii se stabilesc în metropole și consideră pe țărani ca un fel de «animale de muncă». Nu este de mirare că reprezentanții lor nu aveau simpatie față de efortul Românilor de a se emancipa din punct de vedere social. Din contră, ei continuau să denigreze tot ceea ce se întâmpla în țară, bun sau rău, în speranța că vor veni din nou la putere în România, «cu ajutorul Americanilor».

Jalta II, conviețuirea fără iluzii a marilor puteri, noua lor «sfântă alianță» și evoluția politică din România după primele alegeri libere ce au avut loc după anul 1937 au spulberat iluziile emigrației române «creole». Chiar și cei în numele cărora acționau cer un nou discurs, realist.

La prima vedere a celor de mai sus, pare surprinzătoare lipsa Bisericii Ortodoxe Române în cadrul acestor congrese. După cum se știe, Românii au supraviețuit celor mai grele încercări ale istoriei tocmai datorită acestei Biserici. Absența se explică prin faptul că Ortodoxia română a preferat să se ocupe de soarta celor oprimați, decât de «public relations». Ani de zile, conducerea comunistă a României a fost împotriva Ortodoxiei românești. Chiar și ierarhia ei occidentală a fost desființată cu reacredință, după al doilea război mondial.

Cine vorbea despre România la aceste congrese, în perioada comunistă? În ordinea importanței: Evrei atei sau mozaici, Germani și Maghiari, catolici sau protestanți, Români uniți sau ortodocși din exil. Uniții duceau mesajul Școlii ardeleni cu merite incontestabile, dar erau puțini la număr. Ortodocșii, fără legătură cu Patriarhia Română, au găsit refugiu canonic, fără perspectivă, la Greci sau la Ruși, adică tocmai la dușmanii naturali ai Poporului lor. Este lesne de înțeles că Evreii, Maghiarii și Germanii și-au urmărit interesele lor și ale Occidentului, nu ale Românilor.

La Congresul mondial din 1995 ortodocșii români au posibilitatea să-și prezinte, fără opreliști sau reticențe, punctul de vedere. Va fi un început așteptat cu încredere. Cum văd Românii conflictele moștenite de la regimul vechi? Ce soluții propagau ei în conflictele sociale, naționale, religioase, generate de modernizare, industrializare, de distrugerea mediului inconjurător etc.? Cum se va realiza reintrarea României în Europa?

La următorul Congres din 1995, problema conflictelor naționalităților și a religiilor va prevala, cu participarea celor în cauză, liberi, la ei acasă, într-o capitală încă neprecizată din Răsăritul Europei.

Păltiniș - ultimul moment Noica

PAUL ANGHEL

- 5 decembrie 1987. Mă scol la 5. Nu pot scrie despre Noica. Mi-l evoc totuși în ceea ce-a avut bun, în lumina iritantă și neliniștitoare pe care a împrăștiat-o. Ce om straniu, ce frământare a răsădit în juru-i. Chiar și această mare mișcare de suflete care se îndreaptă acum spre Păltiniș este opera lui. Mă voi reculege pe drum.

- 6 decembrie. Nu mă pot reculege. Intrăm în munți. Ninge, Suim. Tăcem. Pereții de piatră se dau în lături, ne lasă să trecem, se strâng apoi și ne strâmtează calea până la imposibil, ne admit trecerea dar ca suire într-un alt orizont, nebănuț de jos, trecem și suim ca într-o transfigurare, încă un pas și nu vom mai fi noi. Schitul de lemn, la marginea cerului. Groapa lui Noica. Aflu că de aici înainte el se va numi numai Constantin, celălalt nume - Noica - a și rămas jos, în lume. A izbutit până la urmă să se purifice și de propriu-i nume, să revină la cea mai simplă formă, acuși elementară, după o buclă vanitoasă prin toate strălucirile cugetării umane, isprăvit iată într-un punct aici, în Carpați: Păltiniș. Noica tace, nu-l vedem. Șade sfiit în pronaos cu o mare uimire pe chip, simplă uimire. Așa să fie moartea, simplă uimire? Înghesuială, atât de multă, atât de mare, încât nici nu-ți dai seama că Noica, acolo la ușă, nu mai stânjenește pe nimeni.

Ora 11. Niște tineri în treninguri albastre curăță zăpada cu lopeți de lemn, slobozesc cărările dintre brazi. De ce mai curăță neaua? Noica n-o s-o mai calce. Ar trebui s-o lăsăm așa, un veac, două, nouă, cu nădejdea că amprenta lui vocală se va păstra, că se va redestăina aerului acesta carpatic și brazilor pentru o altă lume. Domnul N., meteorologul de la Păltiniș, omul care i-a fost gardcorp lui Noica atâția ani și cu care filosoful convorbea regulat despre vreme, mi-a spus însă că neaua aceasta, prima pe care el n-a mai apucat-o s-o vadă, se va duce mâine-poi-

mâine, se va petrece în văzduh și-n izvoare cum toate trec și se petrec. E calm în aer, cernerea fulgilor a stat, clopotul de la schit a spart o clipă liniștea, apoi și-a înghițit limba. Încă vin oameni, tot vin, urcă pe cărările dintre brazi, cu căciulile în mâini, cu frunțile plecate. « - Și cum, Domnul Noica a locuit aici?!» « - Domnul Noica va locui de aici înainte acolo!» Și tot vin de-ți vine să le strigi: nu mai este nimic de văzut, tot ce-a fost de văzut și auzit a fost ieri. « - Și cum a trăit un om ca el aici?» Cum s-a văzut încă de atunci când nimeni nu credea: și-a tăiat singur lemnele de foc, a aprins focul, mânca la o cantină, avea un pat, o masă, două scaune și un cuier - închiriate!, n-avea cărți, cărțile primite le dăruia bibliotecii din stațiune, scrisorile primite le rupea sau le restituia. « - Avea măcar gândurile asupra-și?» Și gândurile le dăruia chiar celor ce n-aveau ce face cu ele: dar gândurile nu-l părăseau nici noapte, nici zi, îl luaseră de mult în stăpânire, îl făcuseră robul lor, îl tiranizau, îl chinuiau, nimeni în preajma lui n-a dobândit tămăduire prin gând. Acum e slobozit de ele, din ele, dar ați rămas voi, toți cei ce veniți, întru ele. Noica tace.

Ora 12. Vorbește Logosul. Pentru brazi, pentru pietre, pentru oameni. Vântul a stat. Noica e cu fața descoperită spre cer. Asistența cosmică nu-l tulbură, nu-i pasă că are atât de mulți martori la taină. A dat sfiala la o parte, e singur cu Cuvântul și e împlinit. Biruitor. Biruitor întru mărturisire. Vindecat de îndoială, deasupra îndoielilor, în certitudine. Nu cumva întru certitudine?, el care a respins certitudinile, pe care le-a căutat fără alean și fără a le afla, care ar fi respins instanța lui în, chiar și-n ultima instanță, pentru a fi în întru! Nu, îl vedem bine, este în certitudine, nu întru. Un corb, fâlfâind stingher deasupra schitului, comentează din văzduh cuvântul paulinic cu un crah scurt, în timp ce brazilii încărcăți de

zăpadă lasă să cadă peste martori și mărturisitori miriade de stele. Ultima formulă, cea de iertare, s-a spus. Ce-ar urma să ne mai spunem întru Noica? Ce ne mai spune Noica?

Ora 1 (?) Noica ne vorbește cu glasul lui fără vârstă, ispitindu-ne cu frânturi de gând din prima și ultima vârstă a cugetării sale, care ne apar, auzindu-le, într-o prospețime nouă și înnoitoare. Cugetătorul care le extrage din memoria noastră are harul de a nu le tulbura strălucirea galactică, slujindu-le printr-o discretă indicare, cea prin care astronomul inițiat indică stelele.

Meteorologul de la Păltiniș, rămas lângă trunchiul unui brad, a scuturat spre fruntea lui Noica o ultimă creangă. Cel cu vremenicia își ia adio de la cel cu veșnicia, lăsând între noi și el Timpul.

Ora... Cad ultimii bulgări peste groapa lui Noica. Tăcem. Iată, mi-au spus, s-a petrecut un lucru obiectiv. Noica a ieșit din subiectivitatea cea mare. Care nu-i neantul, este intrarea întru Ființă.

Am coborât de la Păltiniș noaptea, lăsând în urmă zăpezile și culmea carpatică în care trupul lui Noica se află zidit. De jos, de la Sibiu, muntele nu se mai vede.

În umbra Crucii lui Ștefan cel Mare și Sfânt

IGOR BUTNARU

«Pentru noi, Românii basarabeni, simbolul libertății a fost și rămâne Ștefan cel mare și Sfânt. Aici, în preajma acestui monument, un popor s-a ridicat din umilință, învingând rușinea și totalitarismul, cerând limbă, alfabet, respect al demnității naționale. În umbra Crucii lui Ștefan cel Mare și Sfânt, poporul nostru a găsit în el destulă energie intelectuală, destule forțe sufletești, destule rezerve de dragoste de viață încât, trezindu-se din somn de moarte, ca viteazul din poveste, a declarat în fața lumii întregi că el există, că el n-a murit încă și că e demn în fața istoriei de a fi respectat ca popor la el acasă»

Cu asemenea cuvinte, rostite solemn, sub Crucea pe care mâna lui Ștefan o înalță ca pe o pavăză împotriva urgiilor păgâne, în apărarea acestui popor îndelung oropsit, s-a adresat dl Mircea Ion Snegur - președintele Republicii Moldova - mulțimii adunate la Chișinău, la marea sărbătoare națională de suflet și cuget «Limba noastră», în zi de sfârșit de august în care se împlinește «primul an de la adoptarea istoricelor legi prin care limba noastră a fost reîntronată în drepturile ei istorice și juridice» - cum mai spunea Domnia sa -, realizându-se obiectivul popo-

rului «de a-și renaște spiritul, cultura și limba».

Citind pe fețele oamenilor bucuria sublimă a izbânzii, dl Snegur a mai spus: «Nimic nu este mai frumos decât o colectivitate, un popor cu o conștiință clară. În felul acesta el iese din robie...». Dar ieșirea din robie a fost și mai este o luptă. Adresându-se și celor care n-au înțeles, încă, implacabilitatea procesului istoric, cu acea străbună înțelepciune creștinească a Românului, care nu dorește pieirea celui ce greșește, ci îndreptarea lui, omul prin care vorbea acum întregul neam a spus: «...Noi sfătuim și azi, prietenește, încă și încă o dată, să se apuce să învețe limba de stat, să respecte simbolică, să îndeplinească legile Moldovei. Și numai atunci vom trăi în frăție și nimeni nu le va leza interesele, cum le place lor să se jeluie»...

La acest ceas de sărbătoare suntem și noi, gând și suflet, împreună cu frații noștri, înălțând o rugă pioasă spre înalături, de unde ne veghează umbra sfântă a lui Ștefan: «Facă-se, Doamne, voia Ta! Căci Moldova nu este a noastră, ci a urmașilor și a urmașilor-urmașilor noștri, în vecii-vecilor. Amin».

«CHURCHILL'S WAR» (David Irving)

NICOLAE BACIU

După 43 de ani de la terminarea celui de al doilea război mondial și după 48 de ani de la începerea lui, avem dreptul să credem că adevărul a ieșit la suprafață și astăzi începem să-l cunoaștem.

Dar nu este deloc așa. Istoria celui de al doilea război mondial a fost intenționat și rușinos falsificată și de oamenii politici și de biografii lor și de istoricii oficiali sau amatori.

De când există lumea, istoria a fost scrisă de învingător. Numai că în trecut mijloacele de investigație erau limitate și posibilitatea de denaturare a adevărului și de înșelare a opiniei publice era mai ușoară. Astăzi, cu mijloacele moderne de investigație, adevărul apare, mai curând sau mai târziu, la suprafață. Este cazul celui de al doilea război mondial și în speță de rolul jucat de Winston Churchill.

Personal, când mă ocup de Churchill, o fac pentru a sublinia tragicele lui greșeli care au dus la pierderea Europei de Răsărit, la pierderea Imperiului Britanic și la promovarea Rusiei ca supra-putere.

În cărțile mele *L'Europe de l'Est trahie et vendue* (La Pensée Universelle, Paris) și *Agonia României* (Editura Ion Dumitru Verlag, München), am tratat persoana lui Winston Churchill (ca și a lui Roosevelt) cu tot respectul ce-l datoram omului politic, eroului național, britanic sau american. Am discutat obiectiv și documentat tragicele lor greșeli, dar, totdeauna, am făcut-o cu respect și decență. Am respectat imensa afecțiune a poporului britanic și mitul legat de persoana lui «Winnie», eroul legendar al Englezilor. Și cum am fost printre puținii și primii critici ai greșelilor lui Churchill și Roosevelt, m-am izbit, cum era firesc, de ostilitatea admiratorilor lor, atât în rândurile compatrioților mei din exil (care n-au înțeles nici astăzi de ce sunt pribegi, de ce și-au pierdut țara), ca și a editorilor străini ce nu voiau să se atingă de persoanele sacrosancte ale celor doi mari eroi.

ADEVĂRUL ÎNCEPE SĂ IASĂ LA SUPRAFAȚĂ

Dar încet încet, după ridicarea interdicției asupra unei părți din arhivele secrete, militare și politice (în Anglia după 30 de ani, în USA după 20), istoricii au început să întrevadă adevărul și unii au avut curajul să-l spună.

«Capitularea fără condiții», una din greșelile fundamentale ale lui Churchill și Roosevelt, a fost aspru criticată de mulți, în special de dna Anna Armstrong (Cité de la Presse). Richar Colier a scris *The War Stalin Won* (Războiul pe care Stalin l-a câștigat) în editura Hamish Hamilton; Fraser David a scris biografia și cu ea *Jurnalul lui Alanbrooke*, fostul șef de Stat Major al armatelor imperiale. Jon Grigg a tipărit *The victory that never was*; Hansen Baldwin, *Great mistakes of the War*; A.D.P. Taylor, *The origin of the Second World War*; Montigny, *Le complot contre la paix* etc. etc.

Toate aceste volume constituie o severă critică la adresa lui Churchill și Roosevelt, dar sunt scrise cu respectul și cu deferența de care acești titani ai popoarelor lor sunt obișnuiți să fie tratați.

O EXCEPȚIE

De la această regulă, de a trata minciunile istorice ale lui Churchill și Roosevelt cu mânuși și de a nu-i înfățișa opiniei mondiale așa cum au fost, cu toate păcatele și greșelile lor, a derogat un autor de curaj, David Irving. El a publicat *Churchill's War* adică *Războiul lui Churchill* (considerat ca al lui, nu ca al doilea război mondial), iar primul volum este intitulat *The struggle for power* - Lupta de a ajunge la putere. Este un volum de aproape 700 de pagini, cu o critică fără milă a lui Winston Churchill ca om, ca cetățean, ca om politic, ca militar, ca erou.

Numai Ted Morgan, un autor american, a avut curajul să scrie *Churchill young man in a hurry*, dar volumul lui se oprește după primul război mondial.

Lucrarea lui David Irving promite să îmbrace întreaga existență a lui Winnie și este cea mai serioasă și mai documentată asupra lui.

Cine este David Irving? Este un important istoric englez, fiul unui «Royal navy commander» (nu un refugiat ca mine, ce a avut curajul să-l critice pe Churchill că i-a vândut țara lui Stalin), care are la activul lui un număr de cărți istorice de prima mână: *The destruction of Dresden*, *The german atomic bomb*, *The death of General Sikorski*, *The rise and fall of the Luftwaffe*, *Hitler's War*, *The life of Field Marshal Erwin Rommel*. Deci, este un englez, un istoric cu bună reputație, care se bucură de favoarea editorilor importanți, englezi și americani.

Dar David Irving, scriind *Churchill's War*, a devenit, de la o zi la alta, proscris și de unde până atunci editorii se băteau să-i publice lucrările, de data aceasta toți au refuzat să-i editeze lucrarea contra lui Churchill (ca și în cazul meu) și a trebuit să se adreseze, ca și «Spy Catcher», unei edituri în Australia - Veritas.

Nimeni nu a îndrăznit să se lege de «dumnezeii» celui de al doilea război mondial.

Și ce admirabilă muncă a făcut David Irving! El a consultat nu numai arhivele militare și politice engleze sau americane - deschise cercetătorilor -, dar a reușit să examineze și arhivele germane și sovietice.

În lucrările mele nu m-am putut servi decât de documentele anglo-americane scoase de sub interdicție și de lucrările apărute în Occident. Nu am avut acces la nici un document românesc (nu am fost în România de când, în 19148, am trecut Dunărea înnot) și nici nu am putut consulta arhivele sovietice sau germane, ca David Irving. Și totuși am mândria de a spune că tot, absolut tot ce am afirmat în lucrările mele stă în picioare și nu a fost contrazis cu nimic; din contră, ele au fost confirmate de toate lucrările citate și de excelentele două volume *Antonescu* ale d-lor Magherescu-Drăgan, bazate pe documente românești. În plus, David Irving a recurs la corespondența particulară între personaje, la interviuri, la jurnale personale.

Rezultatul: *Churchill's War*, în primul volum (1936 până la Pearl Harbour 1941), al doilea *The triumph and decline* sfârșește la Conferința de la Postdam (volum în curs de apariție. În primul volum vedem cum, pentru a veni la putere, Churchill a împins Anglia în război, cum a sabotat șansele de pace în Europa, în 1939 și 1940, cum a pierdut Europa de Răsărit și a lichidat Imperiul Britanic și cum a promovat o putere de mâna a patra, Rusia, ca supra-putere.

Să examinăm, cu răbdare și metodă, lucrarea lui David Irving, lăsând autorului critica severă a omului Churchill și termenii întrebuițați pentru a-l caracteriza.

LA ȘCOALA MILITARĂ

Tatăl lui Winston Churchill a murit la vârsta de 46 ani, nebun, bolnav de sifilis. Tânărul Winston - după ce mama lui, americană și prietena Regelui, a încercat să-l dea la toate școlile de elită - a trebuit să se resemneze și, în loc de Oxford, Eaton sau Cambridge, a urmat cursurile Școlii Militare la Sandhurst. Bine protejat (era doar fiul Ducelui de Malborough), trăgea chiulul cât putea la armată și voiaja enorm, atras de orice conflict militar: Cuba, Egipt, Africa de Sud și, în sfârșit, India, cu regimentul lui. De peste tot trimitea articole la ziare și începuse să-și facă un nume recunoscut în opinia publică britanică. Dar curând demisionează și, în 1900, este ales deputat, la 25 de ani, în Partidul Tory-Conservator. În 1904, trece la Liberali și e recompensat cu portofoliul Coloniilor. În 1908 se însoară cu Clementine Hozier, cu care a trăit fericit până la sfârșitul vieții.

Trec peste viața și cariera lui până în 1936, subliniind doar episodul dezastrului de la Dardanele și Galipoli, ce i s-a reproșat, și trecerea lui din nou în Partidul Conservator.

Rămas în opoziție zece ani, Churchill se ocupă activ cu publicarea de articole de presă, cu scrierea de cărți istorice și politice și cu ținerea de conferințe plătite, în Statele Unite.

Este de reținut că Winston Churchill ducea o viață pe picior foarte mare (nu avea nici un venit de la proprietăți moștenite), numai din munca sa de ziarist și scriitor (salariul de parlamentar fiind foarte mic) și, cum era plin de foc, scria foarte mult. În 1920, a scris - într-un articol de Duminică - despre «Conspirația evreiască pentru răsturnarea civilizației existente», de care a uitat repede, devenind unul din prietenii intimi - și protejat financiar - al lui Bernard Baruch, miliardarul evreu american.

DUCE, DUCE, DAR FĂRĂ GOLOGANI

Cum am spus, Churchill nu avea nici un fel de venit, în afară de cel câștigat prin munca lui intelectuală, ceea ce ar fi fost foarte onorabil. David Irving insinuează însă că articolele lui erau plătite mai mult decât făceau, fiindcă erau cu «temă»; că cineastul de la Hollywood Korda îi avansa bani pentru scenariile ce nu se realizau și că Bernard Baruch era unul din suporterii lui financiari de primă mână, ca și Beaverbrook. Cu alte cuvinte, pe plan financiar Winston Churchill trăia pe spinarea altora. Chiar datoriile lui de cazinò, la Monte Carlo, le plăteau alții (Korda, de pildă).

Obsedat de Hitler și de Germania, Winston Churchill a fost aliatul firesc al celor ce luptau contra hitlerismului și a Germaniei. Președintele Asociației Anglo-Evreești era Leonard Montefiore, care a organizat un grup numit «Focus», care-l alimenta pe Churchill, după cum afirmă David Irving, cu material politic și financiar.

FOCUS

Focus a fost și este încă unul din cele mai ascunse secrete ale activității lui Churchill. Luptătorii antihitleriști, refugiați și alții, l-au apropiat pe Churchill încă din 1936, ca să-l alieze în lupta lor antigermană. Organizația antihitleristă ANC a fost constituită la New York, sub președinția lui Samuel Untermyer, un avocat sprijinit de Sir Walter Citrine. La Focus au aderat, pe rând, comunistul Norman Angell și Henry Wickham Stead, Rex Leaper de la Foreign Office, căruia i s-a dat mandat să-l contacteze pe Churchill, ceea ce a și făcut. Churchill a acceptat să facă parte din grupul Focus.

Activitatea organizației secrete Focus era finanțată, în afară de New York, și de Sir

Robert Walaey Cohen de la British Shell (50.000 lire - fond inițial).

Focus avea ca membri chiar și pe Sinclair și Austen Chamberlain, Sir Robert and Henry Mond, (Lord Melchett), Loyd George, Lord Cecil, Amerey și Nicolson, Boothby și Dalton.

De la Londra, Focus și-a extins activitatea în Statele Unite, la sugestia lui Churchill. Fondurile erau asigurate, ca și cheltuielile lui personale.

Între timp, Focus și-a asigurat colaborarea unor importante ziare și reviste - Spectator, New Statemman, Economist, Time and Tite, News Cronicle, unde Churchill, personal, își plasa articolele, gras plătite.

Un alt personaj important al Focus-ului era refugiatul ungar Emery Reves, care și-a stabilit la Paris o agenție de presă de stânga, prin care «sindica» - vindea în serie articolele lui Churchill, la zeci de ziare.

Focus se întrunea de obicei la Hotelul Savoi din Londra, joi seara. Obiectivul acestei asociații era denunțarea reînarmării Germaniei și pregătirea Imperiului Britanic pentru un eventual război, aducerea lui Churchill la putere ca prim-ministru și crearea unui Stat evreiesc în Palestina, ceea ce Churchill a acceptat, luptând în Parlament în acest sens.

REGELE ABDICĂ

Foreign Office a fost informat că Regele Angliei, Eduard al VIII-lea, deși francmason, era un admirator al lui Hitler și al Germaniei și întreținea strânse relații cu ambasadorul german la Londra, Leopold von Hoesh.

Prim-ministru era Baldwin, care nu admitea căsătoria Regelui cu d-na Simpson, o americană care era metresa Regelui. Churchill, prieten intim al Regelui, a luptat din răspuțeri pentru ca să fie încuviințat acest mariaj, dar nu a reușit. Regele a renunțat la tron și a plecat în exil. Un an mai târziu, Duca de Windsor, cum se numea acum fostul Rege, afirma lui Herman Goering că el a fost obligat să renunțe, parte din cauza intrigilor murdare în legătură cu dna Simpson, dar că un rol determinant l-au jucat sentimentele sale progermane.

Irving David arată că dosarele acestei chestiuni sunt sub sigilii și deci el nu a putut controla acest lucru. În tot cazul, simpatia lui Eduard al VIII-lea pentru Germania era bine cunoscută, prin vizita făcută lui Hitler și scrisorile dintre ei. Se pare că documentele compromițătoare ale acestei corespondențe ar fi fost aduse, după război, din arhivele germane, la Londra, de faimosul «apostol» de la Cambridge, Blunt, trădătorul comunist, tovarăș al lui Burgess, Philby etc.

CHURCHILL AVEA SPIONII LUI

De reținut că Englezii reușiseră să pună mâna pe codul german și erau la curent cu tot ce se transmitea între Berlin și ambasada germană din Londra.

La rândul său, Churchill, în opoziție, avea informatorii lui, în afară de toți cei ce aparțineau grupului Focus. Maiorul Desmond Martin aducea tot materialul adunat de British Intelligence, de care Churchill se servea în discursurile și articolele sale. Bineînțeles, «Winnie» exagera reînarmarea Germaniei, mărinz cifrele furnizate, pentru a alarma opinia publică britanică.

Pe de altă parte, un ofițer aviator, Anderson, era informatorul lui asupra situației interne a armatei engleze, în special a aviației. Și Churchill se juca cu cifrele, pentru a provoca panică și a împinge la reînarmare.

Un funcționar de la Foreign Office, un tânăr entuziast, Rolf Wigram, aducea lui Churchill toate documentele secrete ale Departamentului și când a fost prins s-a sinucis. Cifrele utilizate de Churchill, ca și documentele pe care le utiliza, dădeau o notă de seriozitate afirmațiilor sale și opinia publică începea să-i redea creditul pierdut la Dardanele.

Churchill a luat poziție contra acordului de la München, contra comuniștilor în Spania, contra antisioniștilor în Anglia, fiindcă el avea un caracter independent și nu era exclusiv omul lui Focus. Obiectivul imediat era răsturnarea Cabinetului Chamberlain și o campanie de presă extraordinară se făcea în acest sens. La ea și pentru promovarea lui Churchill ca prim-ministru se asociaseră, după cum afirmă David Irving, următoarele ziare: Daily Telegraph, Daily Mirror, Daily Herald, News Chronicle, iar finanțarea lor era asigurată de Sir Henry Strakosch, arhimilionar născut în Moravia, proprietarul lui Marx and Spences, Siffert etc. etc. Dar, cu toate atacurile date, Chamberlain rezista și ca prim-ministru și în a oferi un minister lui Churchill.

Churchill avea și legături directe, regulate cu ambasadorul sovietic Mayski și îl vedea regulat și pe ambasadorul Statelor Unite, Joseph Kennedy, acesta din urmă având suspiciuni serioase asupra atitudinii lui Churchill față de Germania.

HITLER NU CREDE ÎN RĂSBOIUL CU ANGLIA SAU FRANȚA

De reținut, în treacăt, și conjurația germană pentru a se debarasa de regimul nazist. Trei delegați au luat contact la Londra cu oficialitățile, printre care și cu Winston Churchill. Englezii nu numai că nu le-au luat în serios, dar nu au informat nici măcar pe aliații lor francezi de aceste demersuri. David Irving, răsfoind arhivele secrete militare germane, ajunge la concluzia că *niciodată* Hitler nu a crezut serios într-un război cu Anglia și Franța și că numai în 1938 el a dat ordin Marelui Stat Major să pregătească planurile respective, pentru orice eventualitate.

În Anglia, prestigiul lui Churchill în opinia publică și în Parlament impune, până la urmă, lui Chamberlain să-l numească Prim Lord al Amiralității.

Războiul cu Polonia a durat trei săptămâni, iar Hitler victorios a oferit pacea. A asigurat Franța că nu dorește nici măcar Alsacia și Lorena. Chamberlain și mare parte dintre membrii guvernului erau pentru pace, dar Churchill și Focus-ul erau pentru continuarea, cu orice preț, a războiului cu Germania.

Ambasadorul Kennedy nu avea nici o încredere în Churchill. Când a plecat cu vaporul la New York, a telegrafiat lui Roosevelt: «Dacă vaporul lui va fi torpilat, el va fi torpilat de Churchill, pentru a forța Statele Unite de a intra în război, iar nu de Hitler».

Toate încercările de pace eșuând, în primăvara lui 1940 armatele germane atacă și cuceresc, în trei săptămâni, Franța.

MISTERUL DE LA DUNKERK

Churchill era deja prim-ministru de câteva săptămâni. Încercarea dezastruoasă de a «tăia» lui Hitler drumul minereului, debarcând în Norvegia, s-a soldat cu demisia lui Chamberlain.

Primul obiectiv al grupului Focus - venirea lui Churchill ca prim-ministru, a fost realizat, dar câștigarea războiului contra lui Hitler era o altă problemă. Tancurile lui Guderian ajunseseră în câteva zile în apropiere de Dunkerk și întreaga armată engleză putea fi încercuită și luată prizonieră. Cel puțin așa se presupunea. Se pretindea chiar că Hitler, în

Churchill, Prim Lord al Amiraliatului, pronunță un discurs la radio.

generozitatea sau abilitatea sa, a lăsat în mod intenționat armatele engleze să fie evacuate, pentru a nu umili Anglia, cu care vroia totuși să se înțeleagă.

David Irving, consultând arhivele secrete germane și aprofundând problema, ajunge cu totul la alte concluzii, de-a dreptul senzaționale și umilitoare, relativ la salvarea și evacuarea a 224.316 soldați britanici și 111.172 trupe aliate diverse.

Generalul francez Weigand, chemat în fugă să ia comanda armatelor aliate, a făcut un plan ce urma să ducă la încercuirea armatelor avansate germane, cu condiția ca armatele franceze și belgiene de la nord să atace în același timp cu armatele engleze de la sud, de sub comanda Generalului Gort. Or Generalul Gort (ce primise ordinul de capitulare de la Cabinetul Britanic), nu a atacat și a început să evacueze.

David Irving, care reproșează lui Churchill trimiterea diviziilor în Norvegia, în loc de Franța, citează explicația lui Hitler dată Generalului von Runsted, explicând de ce nu a atacat la Dunkerck: «Am constatat că tancurile noastre au înaintat prea repede și prea departe. Mi-a fost teamă că inamicul va trece la ofensivă de la Somme și va pune mâna pe întreaga noastră Armată a IV-a și pe Diviziile blindate».

Este vorba de ofensiva din planul Weigard, pe care Generalul englez Gort nu a executat-o, îmbarcându-și oamenii. Aviația engleză nu a intervenit nici ea. David Irving numește asta «marea trădare».

MAREA BRITANIE SONDEAZĂ PRIN STOCKHOLM CONDIȚIILE DE PACE

Cabinetul britanic era împărțit și înainte și după Dunkerck: Chamberlain cu Halifax și alții erau pentru pace și în tot cazul pentru a sonda pe Nemți asupra condițiilor păcii. Winston Churchill era categoric contra. Totuși, la 17 iunie 1940, Roy Butler, subsecretarul de Stat de la Foreign Office, a chemat pe ambasadorul Suediei la Londra și i-a cerut să discute cu Germania eventualele condiții de pace. Ambasadorul Bjorn Prytz l-a văzut și pe Lordul Hali-

fax. Ce s-a petrecut exact după asta nimeni nu știe cu toate că Lordul Halifax a dat instrucțiuni ambasadorului englez de la Stockholm să sondeze și el pe Nemți. Ceea ce este sigur este faptul că Churchill a cerut și el Suediei să nu dezvăluie nimic din tratative. Ceva mai mult, Arhivele Cabinetului englez din zilele de 17 și 18 iunie 1940 sunt închise sub sigiliu și astăzi, după aproape 50 de ani.

Roy Butler a căzut victimă a datoriei și, deși cel mai capabil dintre «torys», nu a mai devenit niciodată prim-ministru. El avea legate de picioare «sondașele de pace» din 17 iunie 1940.

Ambasadorul suedez Bjorn Prytz a tăcut până la moartea lui Churchill, dar, în 1965, el a vorbit la Radio Stockholm despre întreaga misiune. David Irving pretinde că Hitler nu a răspuns la aceste sondaje.

Personal, în cercetările mele, eu am găsit, în Historama nr. 267, un articol al lui Alain Decaux, în care el precizează condițiile germane, în număr de patru:

1. Germania este gata să recunoască, din toate punctele de vedere, existența Imperiului Britanic.

2. În consecință, Anglia trebuie să recunoască Germania ca cea mai importantă țară de pe continentul european.

3. Germania cere din vechile colonii doar una singură, pentru a-și asigura materiile prime necesare industriei sale.

4. Hitler dorea o alianță solidă, pe viață și pe moarte, permanentă cu Anglia.

De ce a depins soarta omenirii! Dacă Halifax era prim-ministru în locul lui Churchill, ar fi fost probabil o pace în 1940, s-ar fi evitat războiul și istoria ar fi avut un alt curs. Dar Churchill era prezent, se opunea din răspuțeri și și-a oferit războiul lui.

Înainte de a încheia acest articol, vreau să subliniez câteva lucruri:

1. David Irving consideră pe Winston Churchill un alcoolic înveterat, hereditar, care bea toată ziua și care-și lua sticla cu brandy cu el, când era invitat undeva, ca să bea după preferința lui. În acest sens, David Irving citează mărturii categorice: Sumner Wells, subsecretar de stat la Afacerile externe ale S.U.A., a fost trimis în Anglia de Roosevelt, ca să vadă care era situația după începerea războiului cu Franța. La întoarcere, președintele l-a întrebat ce impresie i-a făcut Churchill, iar acesta i-a răspuns că este un alcoolic, așa cum i-au spus și Harriman și Joseph Kennedy; fiindcă Churchill bea de dimineața până seara, fără nici-o rețineră. David Irving citează pe primul-ministru canadian (la p. 8), care se plânge că decizii importante au fost luate când «Winnie» era sub influența alcoolului.

2. Personal, nu cred că cercul Focus, care a jucat cu siguranță un rol determinant în aducerea la putere a lui Churchill, era total sub influența morală și materială a Evreilor, cum pretinde David Irving.

În Focus găsim o serie întreagă de elemente de tot felul, de la nobile până la șefii de syndicate. Era firesc ca șefii mișcărilor sioniste să fie prezenți, fiindcă urmăreau constituirea Statului Israel. Churchill se declarase, în primul moment, pentru crearea acestui stat, dar guvernul britanic, chiar sub președinția lui, nu a fost prea culant în această materie. Evreii au suferit mult, chiar sub Cabinetul Churchill.

3. Spre deosebire de David Irving, care atribuie un rol decisiv lui Focus în inițierea și ducerea războiului, eu consider mai curând că influența lui Roosevelt personal a fost elementul determinant în declanșarea și conducerea celui de al doilea război mondial.

Dar nu este mai puțin adevărat că Churchill pregătea războiul contra Germaniei din 1936. Era platforma ce-l putea aduce la putere în Anglia, fiindcă, din cauza instabilității lui, el era un opozant, izolat și fără greutate.

La Roumanie et le patrimoine de l'Humanité

Correspondance CEE

Le Programme Jeunesse pour l'Europe

La Commission des Communautés Européennes a lancé en janvier 1990 le programme «Jeunesse pour l'Europe» ouvert à tous les jeunes de 15 à 25 ans résidant dans les pays de la CEE. Il s'agit de promouvoir des échanges de jeunes et des visites dans d'autres pays européens afin de créer un nouvel état d'esprit transnational en faveur de l'idéal européen.

Il est significatif que ce programme est aussi accessible aux jeunes des pays de l'Europe de l'Est. Le Parlement Européen a, en effet, affecté une somme importante (un million d'Unités de Compte Européennes/ECU) destinée spécialement à l'ouverture du programme vers les pays est-européens en voie de démocratisation.

Ainsi, les instances concernées et les jeunes ouest-européens pourront inviter les jeunes de l'Europe de l'Est pour des rencontres qui seront, espérons-le, positives pour une meilleure compréhension réciproque.

Cet aspect du programme concerne les pays est-européens ayant des relations diplomatiques avec la CEE: donc la Roumanie est aussi concernée par cette perspective.

Les intéressés doivent s'adresser à l'Agence Nationale Jeunesse pour l'Europe, Institut National de la Jeunesse, rue Paul Leplat, F. 78160 Marly-le-Roi, France.

La Roumanie - qui vient de signer et de ratifier un important texte international - est ainsi le 112e Etat du monde à adhérer à la *Convention concernant la protection du patrimoine mondial culturel et naturel*.

Cette signature est d'autant plus importante que le régime précédent après quelques années de politique culturelle acceptable, avaient ensuite mis en danger considérablement le patrimoine roumain, notamment en perturbant l'harmonie culturelle et architecturale de Bucarest et en menaçant l'existence même du patrimoine rural roumain.

Les critères imposés par la Convention elle-même pour la protection patrimoniale sont empreints d'authenticité. Ainsi un bien culturel doit être authentique et avoir exercé une grande influence, ou apporter un témoignage unique, ou être associé à des idées ou des croyances significatives et importantes pour l'humanité; un habitant humain représentatif d'une culture ou un environnement naturel exceptionnel sont aussi considérés...

La Roumanie ne manque pas de tels biens patrimoniaux exceptionnels. Les monastères de Moldavie, le delta du Danube, les villages traditionnels spécifiques de diverses régions du pays et de très nombreux autres exemples sont là pour témoigner de la valeur et de la richesse de l'apport roumain au patrimoine culturel de l'Europe et de l'Humanité toute entière.

Ainsi la Roumanie va reprendre son dynamisme naturel dans les activités culturelles et scientifiques de l'UNESCO. La récente nomination du prof. dr. George Vaidanu comme secrétaire général de la Commission nationale roumaine de l'UNESCO est aussi un gage de cette perspective positive.

WANDA OSTAP

De vorbă cu globe-trotter-ul Mihai Loacă

Într-o dimineață ploioasă de început de octombrie, a sosit la Redacția Nagard un domn cărunt, cu rucsacul în spate, cu pasul sprinten, exprimându-și dorința de a vorbi cu conaționați de-ai săi. Flexiunea moldovenească a graiului și ochii pătrunzători ai necunoscutului ne-au atras imediat atenția și în mod firesc am început conversația.

- Sunt globe-trotter-ul Mihai Loacă de la Bacău. Am mare pasiune pentru drumeție și am dorit să mai trec prin Italia asta frumoasă. De călătoriile mele știu mulți, chiar și autorități din țară. Am recomandări de la Ministerul Turismului, de la Asociația Vânătorilor, de la Patriarhie, de la Sport...

- *Cum se face că sunteți cunoscut și la Tursim și la Sport?*

- Eu am jucat fotbal 18 ani și am fost arbitru de categoria I. Pot să vă arăt legitimații. Sunt și instructor de patinaj artistic de 30 de ani. Practic crossurile și atletismul. Știți bine că mișcarea este viață și nemișcarea, inversul ei. Ca turist și ghid am urcat pe toți munții țării. Pe Ceahlău am fost de vreo 20 de ori și pe Bucegi numai de 10 ori. Am făcut turul României de patru ori, de două ori singur și de două ori cu fiul meu, inginerul Romeo Loacă. Eu am fost tehnolog la lucrări de construcții hidroenergetice.

- *Cum s-a născut pasiunea dv pentru călătorii?*

- Din citit. M-a înflăcărat literatura doxurilor și mi-au dat avânt exemplele unor înaintași, ca Badea Cârțan și Dan Dumitru. De mic voiam să călătoresc prin lume. De peste 20 de ani am început să călătoresc peste hotare și am făcut 13 călătorii în jurul țării noastre. La 1 februarie 1985 am ieșit la pensie și am început să călătoresc și mai mult.

- *Câte țări ați vizitat până acum?*

- Am călătorit în 37 de țări, pe teritoriul a patru continente. M-am oprit în cel puțin 400 de orașe. Uitați-vă la jurnalele mele. În

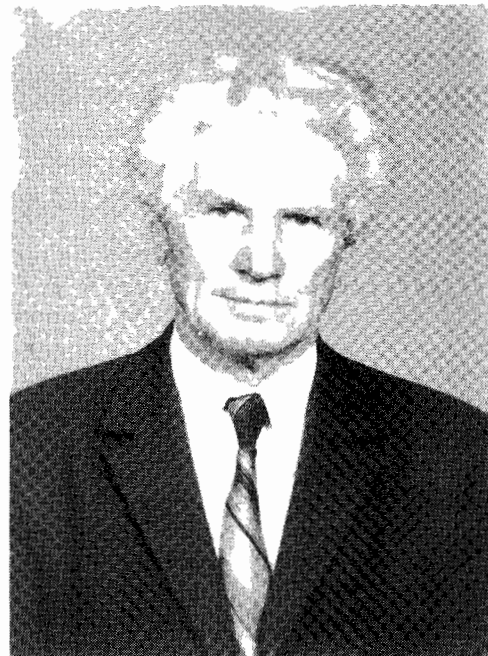
fiecare localitate unde poposesc merg la primărie sau la alte organe locale, îmi scriu mesaje de apreciere și pun ștampila dumnealor.

- *Ce zone v-au impresionat mai mult?*

- Păi, Domnule, am văzut Marele Canyon din Nevada Arizona-Colorado, jungla Amazoanelor, pustiul Atacama din Peru și Chile, pădurile seculare de eucalipt și segoia și rezervațiile de pe coastele Pacificului, vulcanul Vezuviu din Italia.

- *Desigur că ați avut ocazia să vedeți cu ochii proprii mărturiile ale multor civilizații de ieri și de azi.*

- Amintesc civilizațiile Astecilor și Maiașilor din Mexic, ale Incașilor din Peru, ale Arancanilor din Chile, localitățile Pompei și Ercolano din Italia, Hollywood și Disney Land din America.

Globe-trotter-ul Mihai Loacă

- *V-ați oprit și la muzee?*

- Am văzut marile muzee Louvre de la Paris, Prado de la Madrid, pe cele din Washington și pe cel aerospațial, unde am intrat în modulul lunar cu care Armstrong a coborât pe lună. Am coborât pe fundul oceanului Pacific cu submarinul și am văzut toate minunățiile de acolo, prin hublouri speciale.

- *Ce altceva v-a reținut atenția în mod deosebit?*

- M-a impresionat cascada Niagara, cea de la Iguazu dintre Brasil și Argentina. Între Brasil și Paraguay am văzut cea mai mare centrală hidroenergetică numită ITAIPU. Am văzut stadionul Maracana de la Rio de Janeiro, stadionul Azteca din Ciudad de Mexico. În Italia, din cele 12 stadioane ale campionatului 1990 am văzut 10 și m-a impresionat modernismul construcțiilor, în special la cel din Torino, care este mai nou. După mine, este cel mai modern din lume. Am avut norocul să particip la impunătoarea

Cu rucsacul în spate

ceremonie de inaugurare a Stadionului olimpic de la Roma, la acest ultim campionat mondial.

- *Îmi imaginez că în timpul acestor călătorii ați avut ocazia să întâlniți și personalități importante.*

- Da. Am fost primit de ambasadori, primari, guvernatori, prelați. În Franța am fost primit de dl Jacques Chirac. În multe țări s-a vorbit de călătoriile mele la televiziune, la radio și în ziare. În jurnalul meu am peste o mie de vize de la oficialități din localitățile traversate.

- *Cum ați fost privit ca român în localitățile unde v-ați oprit?*

- Domnule, am fost primit cu simpatie, mai ales că inițiativa mea este pusă în slujba păcii și a prieteniei între popoare. Unii își aminteau de frumusețile României, pe care au vizitat-o. Dar ca român am fost cel mai bine primit în țările latine. După revoluție, impresiile despre România sunt împărțite. În timpul alegerilor din 20 mai 1990 eu eram în Italia. Am votat la Veneția, la Casa română (strada Nova 2214), fondată de Iorga. Am fost și la Academia Română de la Roma, unde am fost invitat la un concert.

- *Ce vă dă atâta energie pentru aceste frumusețe, dar lungi și obositoare călătorii?*

- Setea de cunoaștere, Domnule. Lumea are atâtea frumuseți și doresc să cunosc cât mai multe. Eu am 800 de pagini jurnal de călătorie, cu peste o mie de fotografii. Doresc să scriu o carte despre aceste frumuseți, eventual în colaborare cu scriitori și edituri de la Iași.

- *Ce aveți în perspectivă?*

- Mai am de vizitat Australia, zona Pacificului și Asia.

- *Vă admirăm inițiativa și vă dorim «Drum bun» în continuare.*

T. V. BĂDESCU

C. Drăgan Cavaler al Republicii Italiene

Domnului Profesor Iosif Constantin Drăgan i s-a conferit, în Campidoliu, titlul de «Cavaliere di Gran Croce» al Republicii Italiene, pentru merite deosebite în activitatea culturală, economică și europeană.

Înalta onorificență a fost acordată de DI Francesco Cossiga, președintele Republicii, la propunerea Dlui Giulio Andreotti, președintelui Consiliului de Miniștri.

Adresăm noului Cavaler al Marelui Crucii al Republicii Italiene românești felicitări și urări de noi succese.

In considerazione di particolari benemerite;
Senza la Giunta dell'Ordine al Merito della Repubblica Italiana
Sulla proposta del Presidente del Consiglio dei Ministri;
con Decreto in data: Roma, 27 dicembre 1989.

HA CONFERITO
L'ONORIFICENZA DI

Cavaliere di Gran Croce
Dr. Costantino Drăgan

con facoltà di frangere le insegne stabilite per tale classe.
Il Cancelliere dell'Ordine al Merito della Repubblica Italiana si incarica dell'esecuzione del presente Decreto che sarà registrato alla Cancelleria dell'Ordine medesimo.

FIRMATO

Cossiga

CONTROFIRMATO

Andreotti

Il Cancelliere dell'Ordine dichiara che in esecuzione delle Presidenziali

disposizioni:
il Dr. Costantino Drăgan
è stato iscritto nell'Elenco dei Cavalieri di Gran Croce al N. 277. Serie II

IL CANCELLIERE DELL'ORDINE

[Signature]

IL DIRETTORE CAPO UFFICIO
DELLA CANCELLERIA

[Signature]

DICTIONAR AL MEMBRILOR SFATULUI ȚĂRII DIN CHIȘINĂU (V)

Continuare din nr. 211, ianuarie 1990

TEODOR CHIRILOV

S-a născut la 17 februarie 1881, în Izmail. A făcut studii superioare, fiind licențiat în Drept. A fost avocat și magistrat. Bulgar de origine, nu a făcut parte din nici un partid, a fost delegat pentru a face parte din Sfatul Țării de zemstva Izmailului. A fost deputat în Sfat de la 9 decembrie 1917 până la desființarea acestuia la 27 noiembrie 1918, reprezentând minoritatea bulgaro-găgăuză. A fost prezent la 27 martie 1918 și *s-a abținut* de la vot. În cadrul Sfatului a fost membru în Comisiile de redactare și juridică.

După unire a fost director al aprovizionării Basarabiei, vicepreședinte al Sfatului negustoresc și al Camerei de Comerț și Industrie din Chișinău ș.a.

VASILE CIJEVSCHI

S-a născut în 1880 sau 1881 în comuna Zaim județul Tighina. A terminat o școală de ofițeri devenind ofițer activ în armata rusă. În 1917 era căpitan.

A făcut parte din partidul care se intitula al Partizanilor Ordinii de Stat. Totuși, între 8 și 14 septembrie 1917, a fost membru în delegația Partidului Național Moldovenesc, condusă de Teofil Ioncu, la Congresul Naționalităților din Rusia, care a avut loc în orașul Chiev. La acest Congres, C.V. a fost ales în biroul care a condus ședințele, prezidat de profesorul ucrainean Grușevski.

Încă înainte de constituirea Comitetu-

lui Central Ostășesc Moldovenesc din Chișinău încerca să înființeze un astfel de comitet. Imediat după sosirea lui Gherman Pântea de la Iași, ca trimis al Comitetului Ostășesc Moldovenesc de acolo, cu instrucțiuni precise pentru crearea CCOM din Chișinău, V. Cijevski a participat ca unul dintre organizatorii acestui comitet.

La Congresul Militarilor Moldoveni, care s-a ținut între 20 și 26 octombrie 1917, a fost ales președinte al Congresului. A făcut parte dintre cei 44 militari propuși de Congres pentru a face parte din Sfatul Țării. Rezoluțiile principale ale acestui Congres priveau problemele esențiale ale Basarabiei în raport cu Republica Federativă Democratică Rusă, fără a neglija problemele interne. Una dintre rezoluții privea alcătuirea și componența Sfatului Țării din 120 membri, plus 10 membri din partea Românilor de peste Nistru, 70 la sută fiind Români; celelalte rezoluții priveau autonomia Basarabiei, naționalizarea armatei, împrumutarea țărănilor pe seama pământurilor mănăstirești, bisericesti etc., sistarea colonizărilor, naționalizarea școlilor. Toate aceste rezoluții istorice au fost semnate de V. Cijevski, ca președinte, și de Gh. Năstase, ca secretar.

În intervalul de după Congres și până la 21 noiembrie 1917, când Sfatul Țării a preluat sarcina ocârmuirii, Basarabia a fost condusă de un Comisariat General din care a făcut parte și V. Cijevski, în calitate de Comisar militar al Basarabiei, împreună cu V. Țanțu.

A fost titular în funcția de Șef de Stat Major al Comisariatului Militar. De la mijlocul lui noiembrie 1917, s-a îmbolnăvit, dar a participat totuși la deschiderea Sfatului

Țării. La 27 martie 1918 a fost prezent și a votat *pentru* unirea cu Țara. În cadrul Sfatului a fost membru în Comisiile de drept și în comisia a II-a de redactare.

Moare în Chișinău, în 1932.

Ștefan CIOBANU

Născut la 24 noiembrie 1883, în comuna Talmaz, județul Tighina, urmează Liceul nr. 1 din Chișinău și Facultatea de Litere din Chiev, secția slavistică. În acest oraș, împreună cu Simion Murafa, Alecu Mateevici, Dr. Daniel Ciuhureanu, Dimitrie Bogos, Gr. Cazacliu ș.a., ca de exemplu Ștefan Berechet din Vechiul Regat, fondează, în 1908, grupa studențească moldovenească «Deșteptarea», care ființează până în 1917, când se reînnoiește și completează cu alte forțe și când, din societate culturală, se transformă în una politică, simbolizând, cu începere din ziua de 26 aprilie 1917, prima expresie a dreptului de autodeterminare.

În timpul studenției, în anii 1910-1912, publică un ciclu de articole, în ziare rusești din Chișinău, privind introducerea limbii române în școlile din satele basarabene.

După terminarea facultății, în 1912, este obligat, ca fost bursier, să funcționeze oriunde în Rusia, cu excepția Basarabiei. Astfel, ajunge la Jitomir, unde este încadrat profesor de limba rusă. În 1917 profită de atmosfera creată de revoluție și revine în Basarabia, unde este încadrat tot ca profesor secundar, la Bolgrad.

La 23 mai 1917, înainte de a lua cuvântul la ședința Congresului Țărănesc (21-24 mai), cere să fie scos afară de pe perete portretul arhiepiscopului Serafim Ciceagov, factorul principal de rusificare în Basarabia.

La 25-27 mai 1917, participă la Congresul învățătorilor, sub președinția lui Pavel Gore, care, deschizând ședința, salută pe cei 350 de delegați, adresându-li-se: «Frați

Români, viitori luminători ai Neamului nostru!». Ștefan Ciobanu vorbește despre importanta problemă a naționalizării gradate a tuturor școlilor din Basarabia. Apoi, opunându-se propunerii învățătorului român Buciușcan (care propusese ca termenii ce lipsesc în limba română/ moldovenească să fie împrumutați din limba rusă), cere ca astfel de termeni să fie împrumutați dintr-o limbă înrudită cu limba română, în primul rând din latină. Iată, deci, clarviziunea istoricului care susține mai târziu propunerea lui Ion Buzdugan, Pan Halippa, Elena Alistar ș.a. de a se trece imediat la scrierea cu alfabetul latin.

Figurează pe lista deputaților PNM pentru alegerile din 15 august 1917 în Consiliul municipal (Duma) al orașului Chișinău.

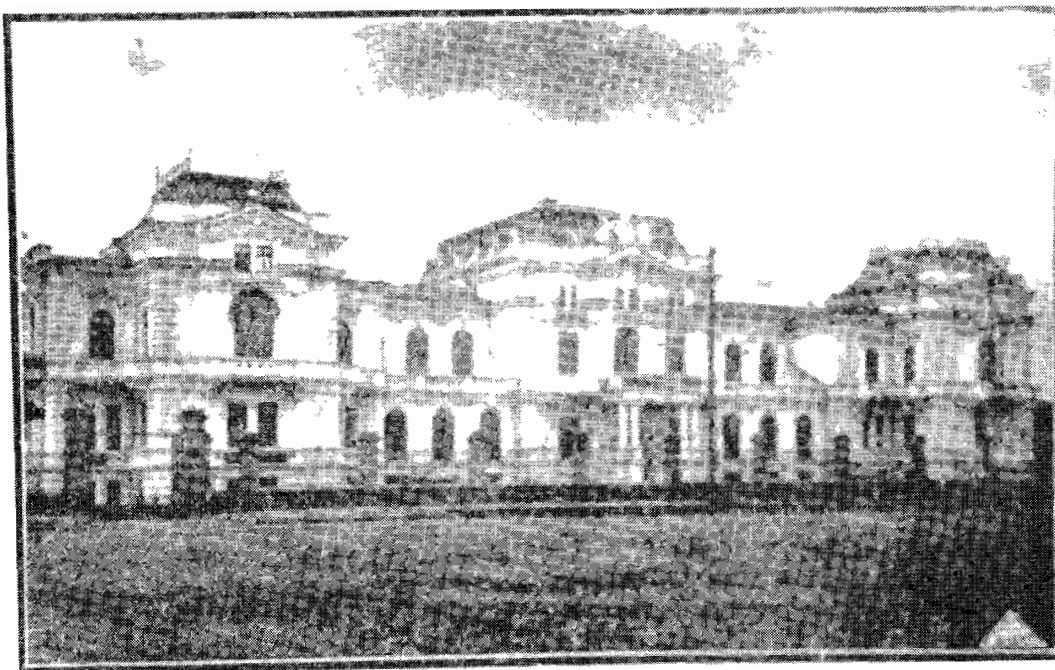
Face parte din primul guvern al Republicii Moldovenești, prezidat de P. Erhan (21 nov. 1917 - 16 ian. 1918), având funcția de Director general (ministru) al Învățământului, funcție pe care o va deține și după unire în guvernul prezidat de Dr P. Cazacu (27 martie 1918 - 1 febr. 1921).

Împreună cu Ciuhureanu, Halippa și Pelivan, formează delegația care va pleca la Iași imediat după votarea unirii.

A fost membru al Academiei Române de la 1 octombrie 1918, în Comisiunea Monumentelor Istorice, secția Basarabia, între 1919 și 1927, iar din 1927 președinte al acestei comisii. Între 1942 și 1948, este vicepreședinte al Academiei Române.

Moare în București, la 28 februarie 1950.

Scrieri: *Legende românești despre Maica Domnului* (Moscova, 1911), *Mitul despre Arahna în legende românești* (Petrograd, 1912), *Dositei, Mitropolit Soceavskij* (1915, tradusă în limba română de Ștefan Berechet cu titlul *Dosoftei, Mitropolitul Moldovei*, Iași, 1918), *Cultura românească în Basarabia sub stăpânirea rusă* (Chișinău, 1923), *Dimitrie Cantemir în Rusia* (Editura Academiei Române, București, 1924), *Unirea Basarabiei. Studiu și*

Palatul istoric al Sfatului Țării, în care s-a votat Unirea din 1918.

documente (București, 1930), *Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice* (volumele pentru 1924, 1927, 1931 - în colaborare), *Începuturile scrisului în limba românească* (București, 1941), *La Bessarabie, sa population, son passé, sa culture* (Editura Academiei Române, 1941), *Istoria literaturii române vechi* (vol. I, București, 1947) etc., peste 60 de lucrări tipărite.

Decorații: Marea Cruce a Coroanei României și Ordinul Ferdinand I în gradul de ofițer, Meritul Cultural clasa I, în gradul de Cavaler.

Vasile CIORASCU

Născut în comuna Suruceni, județul Lăpușna, la 9 februarie 1886. Unii îi ortografiază numele Ciorăscu sau chiar Cireșco, el însuși scriindu-și-l Ciorascu.

În actele oficiale figurează având studii primare, de profesie agricultor.

Face parte din Partidul Eserilor, fracția țărănească.

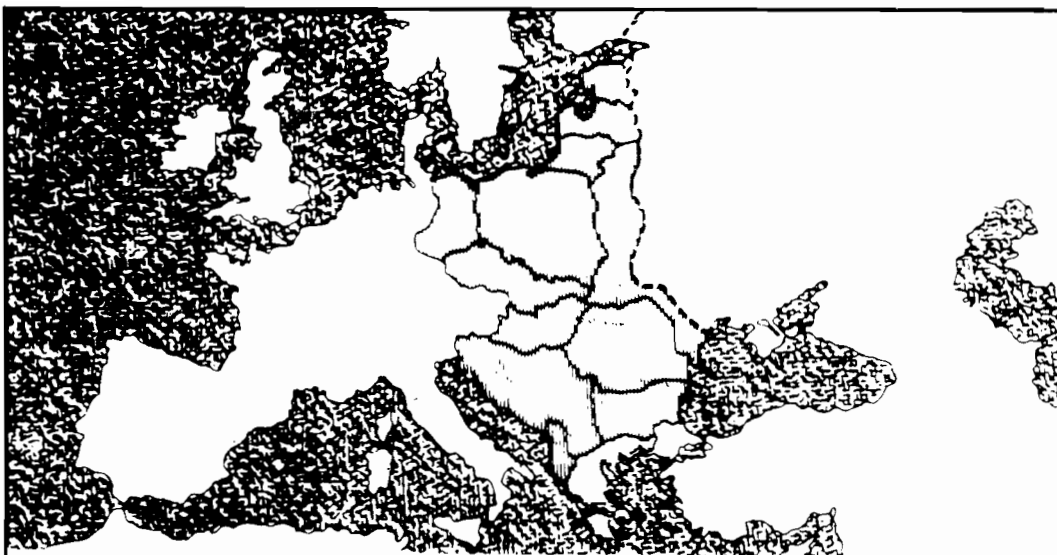
A activat în Comitetul Central Otășesc Moldovenesc și în Comitetul Țărănesc Moldovenesc din Chișinău. A fost propus pentru a face parte din Sfatul Țării de către Congresul III regional al deputaților țărani. A fost deputat de la 21 noiembrie 1917 până la 27 noiembrie 1918. Prezent la 27 martie 1918, cu toate că făcea parte din fracția țărănească, a votat *pentru* unirea Basarabiei cu Țara mamă.

După unire, a fost membru în Comitetul de expropriere și împrumut. Fost funcționar în Centrala cooperativelor din Basarabia și la Primăria municipiului Chișinău.

Decorații: Ordinele Coroana României și Steaua României în gr. de Cavaler, medalia Regele Ferdinand I.

ALEXANDRU CHIRIAC

(Va urma)

Moscova, 9 Octombrie 1944

“Momentul era potrivit pentru a trata, așa că am spus: “Să aranjăm treburile noastre în Balcani. Armatele voastre sunt în România și în Bulgaria. Noi avem acolo interese, misiuni, agenți. Între noi nu trebuie să existe neînțelegeri pentru lucruri mărunte.

Cât privește Anglia și Rusia, ați fi de acord - l-am întrebat pe Stalin - ca voi să aveți o dominație de 90% asupra României, noi să avem 90% în Grecia și “fifty-fifty” cu voi în Jugoslavia?” În timp ce se traduceau cele de mai sus, am scris pe o jumătate de foaie de hârtie:

România: Rusia ia 90%; ceilalți iau 10%

Grecia: Marea Britanie (de acord cu Statele Unite) ia 90%; Rusia ia 10%

Jugoslavia și Ungaria: 50% - 50%

Bulgaria: Rusia ia 75%; ceilalți 25%

Winston Churchill

“Cel de al doilea război mondial”

- Memorii

SUMARUL

C. Michael-Titus, <i>După epoca supra-puterilor, Europa viitorului</i>	1
Dr. Viorel Roman, <i>Românii la Congresele mondiale pentru studiul Europei Răsăritene</i>	3
Paul Anghel, <i>Păltiniș - ultimul moment Noica</i>	8
Igor Butnaru, <i>În umbra Crucii lui Ștefan cel Mare și Sfânt</i>	9
Nicolae Baciu, <i>«Churchill's War»</i>	10
Wanda Ostap, <i>Le Programme Jeunesse pour l'Europe</i>	
<i>La Roumanie et le patrimoine de l'Humanité</i>	17
T.V. Bădescu, <i>De vorbă cu globe-trotter-ul Mihai Loacă</i>	18
C. Drăgan, <i>Cavaler al Republicii Italiene</i>	20
Alexandru Chiriac, <i>Dicționar al membrilor Sfatului Țării din Chișinău (V)</i>	21